

Antwoord van de weduwe Samuel Zadok, geb. Sara Lot op den brief van haren zoon Levie, vrijwilliger bij het Fransche leger in de Krim – J.J. Cremer

Handschrift: Brief van Sarah Zadok geb. Lot aan haar 'Veelgeliewde Heer Zoon'. Gedateerd Loenen a/d. Vecht [jan. 1855]. Datering ontleend aan de brief en aan 134 B 11 / 58, fol. 12r. Dagtekening van de brief te Amsterdam, maar waarschijnlijk geschreven te Loenen a/d Vecht. Door de Koninklijke bibliotheek in 1952 gekocht van Antiquariaat Gijsbers en Van Loon te Arnhem (cat. 84, nr. 18). 4 fol. Vgl. de uitgave in J.J. Cremer, *Romantische werken*. Dl. 14. Amsterdam, Noothoven van Goor, 1881. Aanvraagnummer: KW 134 B 11 / 10. Alleen op microfilm raadpleegbaar. Aanvraagnummer: KW CREM 1.

1e druk: Antwoord van de weduwe Samuël Zadok, geb. Sara Lot, op den brief van haren zoon Levie, vrijwilliger bij het Fransche leger in de Krim : letterlijk overgedr. door Sara Zadok-Lot [fict.]. Amsterdam : Uijlenbroek. 1855.

2e druk in: *Het orgel : gedichtjes, gelegenheidsstukken*. - Amsterdam : Noothoven van Goor, 1881. *Romantische werken* no. 14. p. 141-145

3e druk in: *De lelie van 's-Gravenhage*. Leiden : A.W. Sijthoff, ca. 1887. 6e druk. p. 213-217. In het hoofdstuk *Gelegenheidsstukken* opgenomen na de roman. Vijftig-cents-editie, no. 22.

4e druk in: *De lelie van 's-Gravenhage*. Leiden : A.W. Sijthoff, ca. 1890. 7e druk. p. 213-217. In het hoofdstuk *Gelegenheidsstukken* opgenomen na de roman. Bibliotheek van Nederlandsche schrijvers.

Het pamflet *Belangrijke brief van eenen Amsterdamschen jood, vrijwilliger in het Fransche leger, voor Sebastopol, aan zijne moeder op Marken*, no. 312 maakt deel uit van een serie pamfletten van de in zijn tijd populaire schoolmeester-liedjeszanger Jan Schenkman (1810-1863) in 1854. Deze serie pamfletten staan ook wel bekend staan als de *Levie Zadok-brieven*. De als komisch bedoelde antisemitische pamfletten waren kennelijk erg populair want het betreft hier volgens de titelpagina een derde druk. Behalve de schrijver van dit pamflet is hij ook de maker van het bekende "Zie ginds komt de stoomboot...". Het was op dit eerste *Levie Zadok*-pamflet dat de bekende auteur J.J. Cremer in januari 1855 reageerde met zijn "Antwoord van de weduwe Samuel Zadok, geb. Sara Lot". Het manuscript van dit pamflet bevindt zich in de Cremer-collectie in de KB (signatuur 134 B 11, no. 79-3) (Meijer 1979:54). Dergelijke pamfletten vormden, zoals gezegd, een populair genre waarmee men aansloot bij de actualiteit. In dit geval de krimoorlog van 1853-1856. Jaap Meijer noemt in zijn publicatie over J.J. Cremer 13 van dergelijke pamfletten.

Zie: Jaap Meijer – *Contrastbelichting en caricatuur : het joodse type bij J.J. Cremer 1827-1880*. Heemstede, 1979.